

הידושו של מקרא

פרשת נצבים - וילך

עוד צריך ביאור מהו לשון נצבים, הרי ניצב הוא אדם שאינו הולך אלא עומד, וזה שייך רק גבי אדם שאינו חי דעומד הוא, אבל גבי אדם חי שהולך הוא לא שייך לשון זה, וכאן ודאי בחי איירי, דאל"כ למאי נפק"מ דהזהירו הכתוב לעברך בכרית ה' וכו' דהיינו לקיים מצוותיו, הרי כבר לא שייכי כל הני במת כלל.

וזה אולי יש לתרץ דכוונת הכתוב לומר דהגם דבחי איירי והולך הוא, תדע לך דבכל מקום שתלך אתה ניצב לפני ה', וכלפי הקב"ה ניצב אתה ואין זה נפק"מ אצלו כמה תלך, דבכל מקום הוא נמצא, וממילא בזה יהא האדם נוהר וילך באופן דשויתי ה' לנגדי תמיד, ובכך לא יעבור בריתו ויקיים מצוותיו.

רק דא"כ יקשה למה כאן נקט הכתוב אתם לשון רבים, היה לכתוב להדגיש דווקא לשון יחיד אתה ניצב לפני ה', דבכך יהא במשמע דגם כשאתה יחיד ואין זולתך רואה אותך תזהר מלעבור עבירה חלילה, דהרי גם שם ה' עמד ואתה ניצב לפניו, ומשא"כ ב'אתם' דהוא ברבים גם אם לא היה פוחד חלילה מכך דה' עמו, הרי כבר פוחד מכך דאחרים יראו אותו, וממילא ההדגש של הכתוב היה צריך להיות על היחיד.

ואולי יש לומר דזהו אזהרה נוספת לכל איש ישראל, דלא תאמר ד'אתם' כשאתה

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל (כט, ט). צריך ביאור מה רצה הכתוב בפרשה זו שמייירי בה שוב מן הברכות והקללות, ומן הא דבעינן לילך בדרך הישר ולקיים מצוות ה' וכו', הרי כל זה כבר נכתב כמה פעמים בפ' עקב ובפ' ראה, וכן בפ' כי תבוא, ומה הידוש הידשה תורה כאן בפ' נצבים מה דלא נכתב קודם.

עוד צריך ביאור מהו ענין דנצבים לפני ה' אלקיכם, דמתי היה מעמד זה שהיה נצבים לפניו יתברך, ואם תאמר דלא היה זה מעמד מסוים אלא דבכלליות איירי, דבכל זמן איש ישראל ניצב לפני ה', למה רק כאן נקט הכתוב בלשון זה ולא נאמר כן בפ' עקב ובפ' ראה.

עוד צריך ביאור למאי מנה הכתוב כל אלו, ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם, וכן אח"כ טפכם נשיכם וגרך, וכי לא די לומר כל איש ישראל או כמו שנאמר בתחילה 'כלכם' ויהיו נכללים בזה כולם. ובפרט יקשה למה אחר דכבר אמר כל איש ישראל חזר לומר טפכם נשיכם וגרך, ואם תאמר דכדי שלא יהא הו"א דכל אלו אימעטו מאיש, דאיש ולא קטן איש ולא אשה, ישראל ולא גר. א"כ היה לתורה לומר 'כל ישראל' בלא 'איש' דממילא יהא משמע גם טפכם ונשיכם, ורק גר היה לכתוב להדגיש, ולמאי אמר בתחילה איש ולכך חזר והדגיש כולם.

ברבים תפחד ולא תחטא אבל ביחיד תחטא, דבאמת כל אחד ואחד ניצב לפני ה' בכל מקום, דממילא גם ביחיד צריך אתה לפחד לכל הפחות כמו במצב של אתם ברבים, ולכך נקט הכתוב אתם לשון רבים לחדד דבר זה.

רק דעדיין צריך ביאור מהו היום דנקט הכתוב, הרי די לומר אתם נצבים לפני ה', וכבר בזה נדע דעל כל הימים איירי.

ואולי יש לומר דרצה הכתוב לומר דבכל יום תרגיש כאילו היום מחדש אתה ניצב לפניו, דבכל יום יהיו בעיניך כחדשים, וממילא בכך לא תתרגל לדבר זה ותבוא לידי חטא, אלא תרגיש כמי שעומד היום פעם ראשונה לפני המלך, דממילא ודאי תפחד ולא תחטא.

וממילא לפי זה ניהא מה הוסיף כאן הכתוב שלא נאמר בפ' עקב וראה, עניין זה דנצבים דשויתי ה' לנגדי תמיד, ולכך לא אמר כן קודם דרצה להדגיש הדבר לעצמו, דחתיכה הראויה להתכבד הוא, וחשוב הוא לעצמו. וממילא גם ניהא מה דהקשינו מתי היה מעמד זה של נצבים היום כלכם, דבאמת לא איירי באיזה מעמד מסוים, אלא מעשים שבכל יום וכנ"ל.

ומה דמנה הכתוב כל אלו ראשיכם שבטיכם וכו'. אולי יש לומר דלכך מנה הכתוב כולם לומר לכל איש ישראל דדבר זה שאמרתי לך דאתה ניצב לפני ה' ותרגיש הא דשויתי ה' לנגדי תמיד, צריך אתה לחשוב בזה על כל האופנים דהוה כמו שאתה ניצב לפני ראשיכם ושבטיכם זקניכם ושוטריכם, ולא רק זה אלא תחשוב שאתה ניצב מול כל איש ישראל, דבזה ודאי יהא לך פחד לחטוא בפניהם, לכל הפחות כך

תפחד לחטוא בכל מקום כיון שאתה ניצב לפני ה', ועל זה הוסיף הכתוב דכל אחד צריך להרגיש כן אפי' טפכם ונשיכם וגרך.

ואפי' דהיה אפשר לומר 'כל ישראל' בלא 'איש' ולא היה מתמעט מכך קטן ואשה, יש לומר דכיון דבמה דכתיב כל איש ישראל כוונת הכתוב גם לומר דצריך לחשוב דאתה ניצב לפני כל איש ישראל, לכך לא כתב כל ישראל, דאסור לו לאיש ישראל אפי' לחשב לרגע כאילו הוא עומד מול כל ישראל דהיינו להכליל בכך נשים, ומשום לאו דלא תתורו, ולכך נקט הכתוב 'איש' ישראל דווקא, וממילא לכך הוכרח אח"כ להדגיש דלא אימעוט קטן ואשה מדבר זה.

אבל עיין רש"י דפירש דאיירי ביום מותו של משה שכינסם יחד את כל איש ישראל להכניסם בברית, וממילא לפי זה ניהא למה כתיב נצבים לשון שאינו הולך כחי, דכשמת הרב הרי הוה בזה איזה טעם מיתה לכל אחד מתלמידיו, דממילא כשמת משה היה לכל איש ישראל איזה בחינה של נצבים, ומה היה טעם מיתה זו שהיו מרגישים, שהיות וכל התורה קבלו ממשה, ממילא היה חשש שירגישו כלפי התורה הרגשה כזו של נצבים שאינם הולכים, ולכך היה למשה לכנסם ולהכניסת בברית, לומר להם דעל אף דאתם נצבים היום כלכם, והרגשתכם ביום זה של נצבים ומחמת מיתתו של משה רבם, מ"מ לפני ה' אלקיכם, הנכם נצבים לפני ה' דממילא הוא מחיה אותם ובכך הכניסם לברית להמשיך בקיום המצוות, ולכך הדגיש הכתוב ראשיכם שבטיכם וכו', דעדיין יש לכם הרבה צדיקים וראשים שיקבלו הנהגתכם עליהם וממילא יהא בזה גם חיותם והתקשרותם להקב"ה ולתורתו.

וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שואב מימך (כט, י). עיין רש"י הק' דביאר דאיירי בכנענים שבאו להתגייר בימי משה כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, ונתנם משה לחוטבי עצים ושואבי מים, וזהו דאמר הכתוב דגם הם נכללים באסיפה זו.

אבל צריך ביאור מהו דאמר הכתוב מחטב עציך עד שואב מימך, דהרי כשנקטינן לשון של מכאן עד כאן הכוונה הוא לשני הפכיים או לשני צדדים קיצוניים, וכדי להכליל כל הנמצאים באמצע, וכגון מהודו עד כוש, והיינו שני צדדים בעולם ולרבות כל המדינות שבאמצע, וממילא יקשה למה נקט הכתוב מחטב עציך עד שואב מימך, הרי אין בזה לרבות שום דבר באמצע, דהרי שניהם מפשוטי עם נינהו, ודי לומר חטב עציך ושואב מימך, ומאי לשון מ עד דנקט הכתוב.

ואולי יש לומר דחוטב עציך מרמז לחוטאים שבעם דעצים הוא כדוגמת המקושש עצים שהליל שבת, ושואבי מים מרמז על התלמידי חכמים ששואבים ומעלים המים בדלייהם, אין מים אלא תורה, וזהו דאמר הכתוב דכולם היה להם לבוא לכינוס זה להכניסם בברית, מן החוטאים שבעם עד לתלמידי חכמים שבהם, דממילא ודאי הכליל בזה כל העם שהם באמצע.

רק דיקשה למאי היה צריך שוב להכליל כל העם אחר שכבר אמר הכתוב להדיא כלכם ראשיכם שבטיכם וכו' כל איש ישראל, הרי כבר כולם בכלל ולמאי אמר הכתוב מחוטב עציך עד שואב מימך.

ואולי יש לומר דבאמת אין כאן תוספת על הנ"ל אלא כעין סיכום הדברים דלכולם אסף משה מן החוטאים עד התלמידי חכמים.

פרשת וילך

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (לא, א). צריך ביאור מהו דנקט הכתוב וילך, דלהיכן הלך משה, וכי לא מצא לו מה לעשות ביום מיתתו אלא ללכת, ובפרט אחר דביאר רש"י בפ' נצבים דביום מיתתו אסף כל איש ישראל יחדיו, ודאי צריך ביאור להיכן הלך הוא אחר שכבר כינס כולם אליו.

ובפרט יקשה דלעיל קורא לכל איש ישראל לשון נצבים, והיינו כדפירשנו שהוא בחינת עומד דזהו אחר מיתה, וזה אע"פ שהם כולם חיים, ואילו כאן לעצמו על אף דביום מיתתו איירי קורא הכתוב וילך לשון הולך.

עוד צריך ביאור מהו דדיבר משה אל כל ישראל, הרי כבר דיבר באריכות כשאספם ביום מיתתו וכדכתיב לעיל בפ' נצבים, ומה היה לו עכשיו להוסיף לומר להם, ולמה שם לא אמר להם מה שרצה להוסיף עכשיו.

ואולי יש לומר דזהו דאמר הכתוב וילך משה, דהגם דכבר היה אז ביום מיתתו, מ"מ לא כהתה עינו ולא נם לחה, וזהו דאמר הכתוב לא אוכל עוד לצאת ולבוא, ולכך ביומו האחרון חטף ואכל כמה שאפשר להיות מוסיף והולך, דבמיתתו כבר נעשה עומד ואינו עולה עוד במעלות התורה והיראה, וזהו דבא משה ללמד לישראל ביום מיתתו, ולכך אמר הכתוב וילך משה

חידושו

נצבים - וילך

של מקרא

וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל,
דמה שוילך משה זה דיבר אל כל ישראל,
להיות מוסיף והולך בעבודת ה' ובמצוותיו
כל הימים.

הולך כל כמה דאפשר, ודבר זה לא היה
לו לומר להם כל זמן שלא דיבר עמם על
בחינת נצבים, ולכך היה לו לחזור ולומר
להם דבר זה אח"כ.

והיינו דעל אף דבשעת מיתה הרי הוא
בבחינת נצבים, ואפי' על כל איש ישראל
נקט בלשון זה ומשום דמשה רבם מת,
לכך בא עכשיו ללמדם דאדרבא כל אשר
עוד נשמת חיים באפיו צריך האדם להיות
מוסיף והולך דהוא ענין של וילך משה.

ולכך אמר להם זה כאן רק אח"כ, דאדרבא
אחר שחזקם על ענין זה שירגישו מה
דנצבים אתם משום מיתה רבם, עכשיו
דווקא יש לו ללמדם איפכא דבעינן להיות

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי,
קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון
0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com